

Brüssel, XXX

TEADE SIDUSRÜHMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST NING ELI ÕIGUSNORMID SEEMNETE JA MUU TAIMSE PALJUNDUSMATERJALI TURUSTAMISE VALDKONNAS

Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. See tähendab, et kui ratifitseeritud väljaastumislepingus¹ ei kehtestata muud kuupäeva, lõpetatakse kõigi liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes 30. märtsil 2019 kell 00.00 Kesk-Euroopa aja järgi („väljaastumise kuupäev“)². Sel hetkel saab Ühendkuningriigist „kolmas riik“³.

Väljaastumiseks valmistumine on lisaks liidu ja liikmesriikide ametiasutustele oluline ka eraõiguslike isikute jaoks.

Pidades silmas ebamääraast olukorda, eelkõige seoses võimaliku väljaastumislepingu sisuga, tuletatakse kõigile, kes aretavad ja tarnivad seemneid ja muud taimset paljundusmaterjali, mida hõlmavad direktiivid 66/401/EMÜ (söödakultuurid), 66/402/EMÜ (teravili), 68/193/EMÜ (viinamarjad), 98/56/EÜ (dekoratiivtaimed), 1999/105/EÜ (metsapaljundusmaterjal), 2002/53/EÜ (ühine põllumajandustaimesortide kataloog), 2002/54/EÜ (peet), 2002/55/EÜ (köögiviljaseeme), 2002/56/EÜ (seemnekartul), 2002/57/EÜ (õli- ja kiudtaimed), 2008/72/EÜ (köögiviljade paljundusmaterjal) ning 2008/90/EÜ (viljapuud), meelde õiguslikke tagajärgi, millega nad peavad arvestama, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik.

Kui võimalikus väljaastumislepingus sisalduda võivas üleminekukorras ei lepita kokku teisiti, ei kohaldata alates väljaastumise kuupäevast enam Ühendkuningriigi suhtes liidu õigusnorme taimse paljundusmaterjali turustamise valdkonnas. Sellel on eelkõige järgmised tagajärjed ühistesse kataloogidesse kandmise ja turustamise valdkonnas.

Ühistesse kataloogidesse või riiklikku registrisse (kataloogi, registrisse või loetellu) kandmine

Kõigile sordiaretajatele ja tarnijatele, kes on seotud eespool nimetatud seemnete ja paljundusmaterjali turustamisega, tuletatakse meelde õiguslikke tagajärgi, millega nad peavad arvestama võimalike meetmete võtmisel:

¹ Läbirääkimised Ühendkuningriigiga väljaastumislepingu sõlmimiseks on praegu käimas.

² Lisaks võib Euroopa Ülemkogu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikega 3 otsustada ühehäälselt kokkuleppel Ühendkuningriigiga, et aluslepingute kohaldamine lõpetatakse hilisemal kuupäeval.

³ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

- põllumajandus- ja köögiviljakultuuride sorte tuleb säilitada mõnes EL 27 liikmesriigis, et nende seemet võiks lubada liidus turustada;
- eespool nimetatud õigusaktide kohaselt peab söödakultuuri-, teravilja-, peedi- ja köögiviljaseemne, köögiviljade paljundusmaterjali, seemnekartuli ning õli- ja kiudtaimede seemne (põllumajandus- ja köögiviljakultuurid) sorte kontrollima ja need heaks kiitma vähemalt üks liikmesriik ning need peavad olema loetletud direktiivi 2002/53/EÜ või 2002/55/EÜ kohases ühises kataloogis, et neid võiks lubada kõikjal liidus turustada. Et sordid, mille on ühistesse kataloogidesse kandnud üksnes Ühendkuningriik, jääksid ka edaspidi neisse kataloogidesse ja neid võiks ka pärast väljaastumise kuupäeva lubada liidus turustada, peab mõni teine liikmesriik need heaks kiitma. Huvitatud isikud peaksid seega esitama vastavad taotlused EL 27 liikmesriigi vastutavale ametlikule organile aegsasti enne kõnealust kuupäeva tagamaks, et need sordid lisataks õigel ajal vastavatesse ühistesse kataloogidesse;
- viinamarjade paljundusmaterjali käsitleva direktiivi 68/193/EMÜ, metsapaljundusmaterjali käsitleva direktiivi 1999/105/EÜ ja puuviljade paljundusmaterjali käsitleva direktiivi 2008/90/EÜ kohaselt võib sorte või kultiveerimismaterjali algmaterjali kõikjal liidus turustada vaid siis, kui need on kantud ühe liikmesriigi riiklikku registrisse, või kui kohaldatakse dekoratiivtaimede paljundusmaterjali käsitlevat direktiivi 98/56/EÜ, vähemalt loetellu, mida tarnija peab EL 27 liikmesriigis. Et sorte või kultiveerimismaterjali algmaterjali, mis on kantud üksnes Ühendkuningriigi registrisse, võiks ka pärast väljaastumise kuupäeva lubada ELis turustada, peab mõni teine liikmesriik või teise liikmesriigi tarnija need heaks kiitma. Huvitatud isikud peaksid seega esitama vastavad taotlused EL 27 liikmesriigi vastutavale ametlikule organile või tarnijale aegsasti enne kõnealust kuupäeva tagamaks, et need sordid või see materjal lisataks õigel ajal riiklikku registrisse või tarnija loetellu;
- praegu katsetatakse Ühendkuningriigis (sest seda on taotlenud sordiaretajad või EL 27 liikmesriikide kontrolliasutused kahepoolsete katsetamiskokkulepete alusel) mitut sorti, mis kavatakse kanda direktiivi 2002/53/EÜ või 2002/55/EÜ kohasesse ühisesse kataloogi. Sordiaretajatel tuleks pidada meeles, et pärast väljaastumise kuupäeva võib sordi kanda ühistesse kataloogidesse või riiklikku registrisse vaid siis, kui kontrollitulemused on saadud EL 27 liikmesriigis tehtud kontrollide käigus. Nad peaksid silmas pidama ka seda, et lisaks eristatavuse, püsivuse ja ühtlikkuse (Distinctness, Uniformity and Stability, DUS) kontrollimisele, mille puhul kõik liikmesriigid kasutavad samu nõudeid, tuleb teatavate sortide korral kontrollida ka viljelus- ja/või kasutusväärtust (Value for Cultivation and Use, VCU), mille puhul võivad teatavate liikmesriikide nõuded Ühendkuningriigi omadest erineda.

Seemnete ja taimse paljundusmaterjali turustamine

Eespool nimetatud õigusaktide kohaselt kohaldatakse kolmandatest riikidest pärit seemnete ja taimse paljundusmaterjali impordi suhtes iga direktiivi vastavaid sätteid kolmandate riikide võrdväärsete nõuete tunnustamise kohta.

Sidusrühmadel tuleks meeles pidada, et Ühendkuningriigi väljaastumiseks valmistumine on lisaks Euroopa ja liikmesriikide ametiasutustele oluline ka eraõiguslike isikute jaoks. Seepärast võib sordiaretajatel olla vaja jälgida arengusuundi, kohandada protsesse ja silmas pidada eespool kirjeldatud muudatusi.

Selle kohta leiab üldist teavet komisjoni tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi hallatavalt taimse paljundusmaterjali veebilehelt⁴. Vajaduse korral lisatakse veebilehele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon
Tervise ja toiduohutuse peadirektoaat

⁴ https://ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material_en